

Viltskadestatistik 2019

**Skador av fredat vilt
på tamdjur, hundar och gröda**

VILTSKADESTATISTIK 2019
Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Rapport från Viltskadecenter, SLU 2020-2

Författare: Jens Frank¹, Johan Månsson¹, Maria Levin¹, Linda Höglund¹

Utgivare: SLU, Viltskadecenter

Utgivningsort: Viltskadecenter, Grimsö

Utgivningsdatum: 2020-09-25

Version: 1.0

ISBN: 978-91-985247-3-4

© SLU, Viltskadecenter

Omslagsfoto: Pipblödning i snö

Fotograf: Jens Frank

Rapporten kan laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats
www.slu.se/viltskadecenter.

¹ Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, 730 91 Riddarhyttan

Innehåll

Inledning	2
<i>Delområden i statistiken .....</i>	3
1. Tamdjur	4
<i>Om statistiken .....</i>	4
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2019 .....</i>	4
<i>Skador på tamdjur 2019.....</i>	6
<i>Skador orsakade av björn 2019.....</i>	6
<i>Skador orsakade av lodjur 2019.....</i>	9
<i>Skador orsakade av varg 2019.....</i>	11
<i>Skador orsakade av örn 2019.....</i>	13
2. Hund.....	15
<i>Om statistiken .....</i>	15
<i>Skador på hundar 2019.....</i>	15
<i>Utbetalda bidrag och ersättningar 2019 .....</i>	16
3. Gröda.....	18
<i>Om statistiken .....</i>	18
<i>Beviljade bidrag och ersättningar 2019 .....</i>	18
<i>Skador på gröda 2019.....</i>	18

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16/NFS 2018:05) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med 2014 redovisas utbetalda bidrag istället för beviljade bidrag, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjats. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

I denna rapport redovisas de skador och bidrag som länsstyrelserna har registrerat. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsperson som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningspersonerna utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad besiktningsperson för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningspersonen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Åren 2003 - 2015 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum. Från 2016 och framåt hämtas uppgifter från Rovbase och genom särskild rapportering från länsstyrelserna och Jordbruksverket.

1. Tamdjur

Om statistiken

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller fårnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast enbart till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som utbetalats från Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2019 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2019. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *angrepp* på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal *djur* som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. Vid besiktning av tamdjur och hundar gör besiktningspersonen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2019

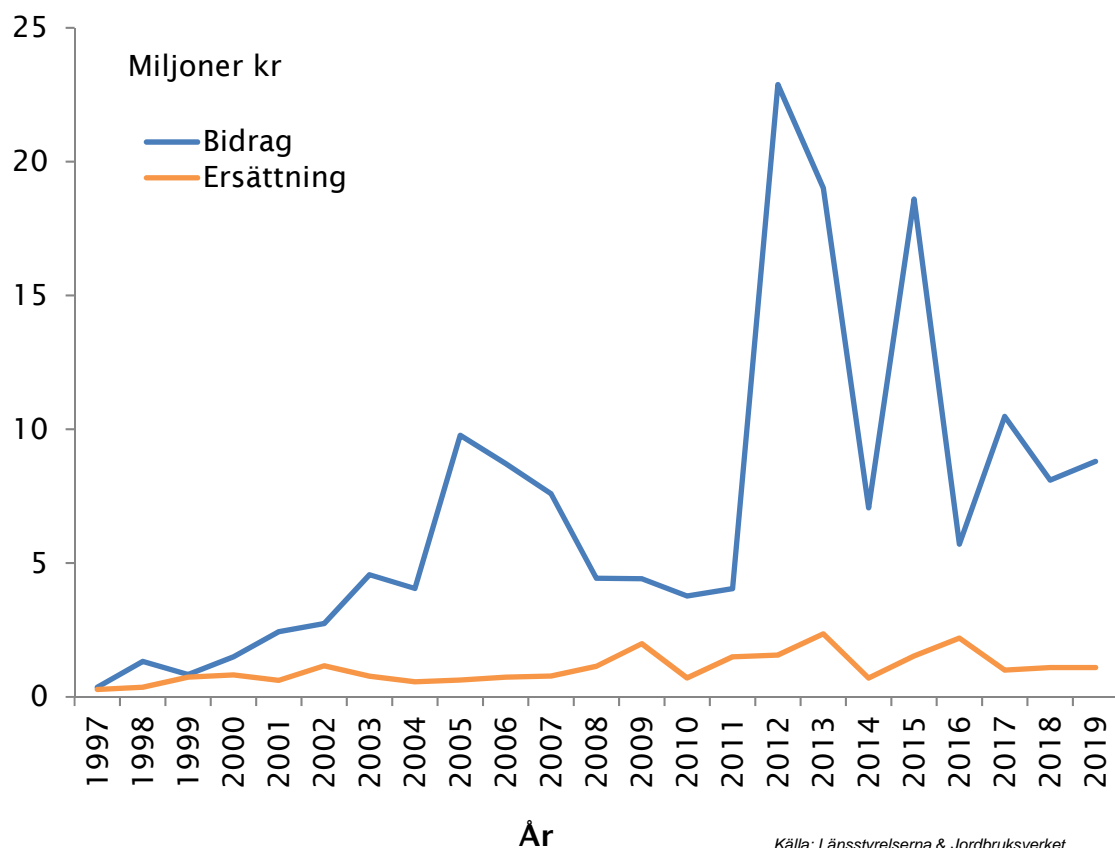
2019 gav länsstyrelserna bidrag om totalt 8,8 miljoner kronor för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 och figur 1 redovisas utbetalda bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet. Att bidraget vissa år ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel, där Jordbruksverket med fyra års mellanrum får medel från EU att fördela.

Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2019 uppgick till 1,1 miljoner kronor (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2019 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Länsstyrelse	Bidrag	Ersättning	Summa
Blekinge	186		186
Dalarna	695	113	808
Gävleborg	112	128	240
Gotland		22	22
Halland	15		15
Jämtland	36	180	216
Jönköping	10	18	28
Kalmar	753	8	761
Kronoberg	374	23	397
Norrbottn			0
Örebro	3 248	80	3 328
Östergötland	1 147	122	1 258
Skåne	131		131
Södermanland	214	86	334
Stockholm		34	34
Uppsala	53	49	102
Värmland	460	45	505
Västerbotten	9	27	36
Västernorrland	130	15	145
Västmanland	230	54	284
Västra Götaland	937	148	1 085
Hela landet	8 740	1 141	9 881

Källa: Länsstyrelserna & Jordbruksverket

Figur 1. Utbetalda bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde tamdjur 1997-2019.

Skador på tamdjur 2019

Under 2019 angreps 247 får, 53 nötdjur och 11 getter. Utöver detta skadades eller förstördes 47 bikupor och 153 ensilagebalar.

Förutom får, nöt, get, häst, hjort, bikupor och ensilagebalar inträffar ibland även angrepp på djur som höns, påfågel, gås, kalkon, kanin, med mera. Dessa samlas i kategorin "Annat" i statistiken.

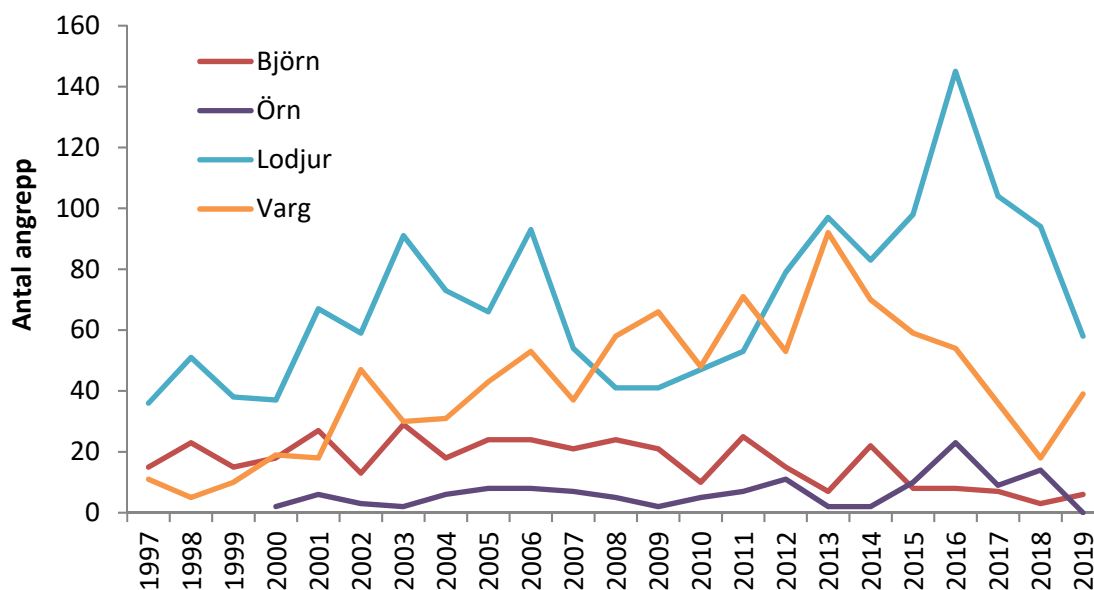
Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare till följd av rent slumpmässiga orsaker kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet (figur 2) redovisas endast angrepp på får. Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer.

Under perioden 1997 – 2019 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2019.

	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	125	6	19	1	8	44	-	-	-	1	-	-	204	39
Lodjur	82	3	4	-	-	-	11	-	-	-	-	-	100	59
Björn	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	6
Örn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	214	10	23	1	8	44	11	-	-	1	-	-	311	104

Källa: Rovbase

Figur 2. Antal rovdjursangrepp på tamdjur 1997-2019.

Skador orsakade av björn 2019

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur/bikupor/ensilagebalar till följd av angrepp av björn 2019.

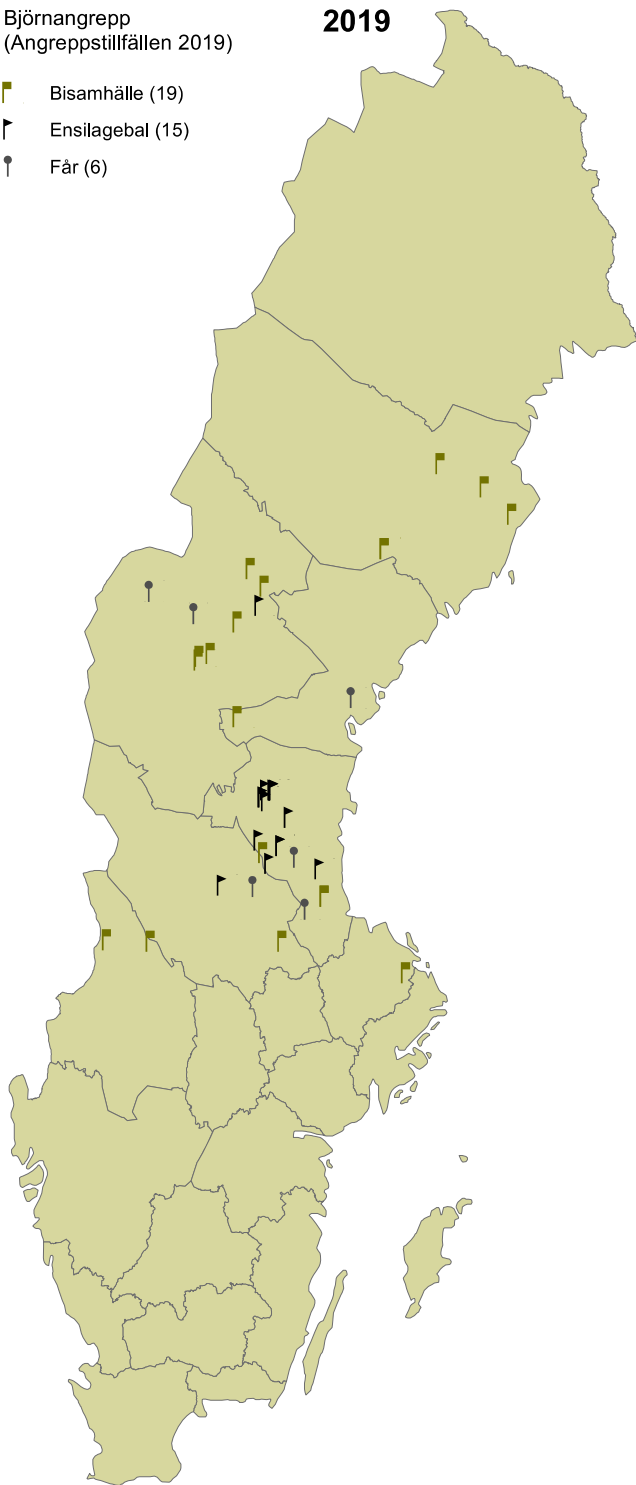
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Ensilage	Totalt angripna av björn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Förstörda	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Ensilage	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	1	-	-	-	6	5	12
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	144	3	-	-	-	5	144	152
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	4	3	-	-	-	20	4	27
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	2
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4	-	4
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	9	-	9
Västernorrland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	2
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	153	8	-	-	-	47	153	208

Källa: Rovbase

Björngrepp
(Angreppstillfällen 2019)

2019

- Bisamhälle (19)
- Ensilagebal (15)
- Får (6)

2019

2018

2017

Antal björngripna tamdjur per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 25
- 16 - 50

Figur 4. Skador orsakade av björn 2019.

Skador orsakade av lodjur 2019

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2019.

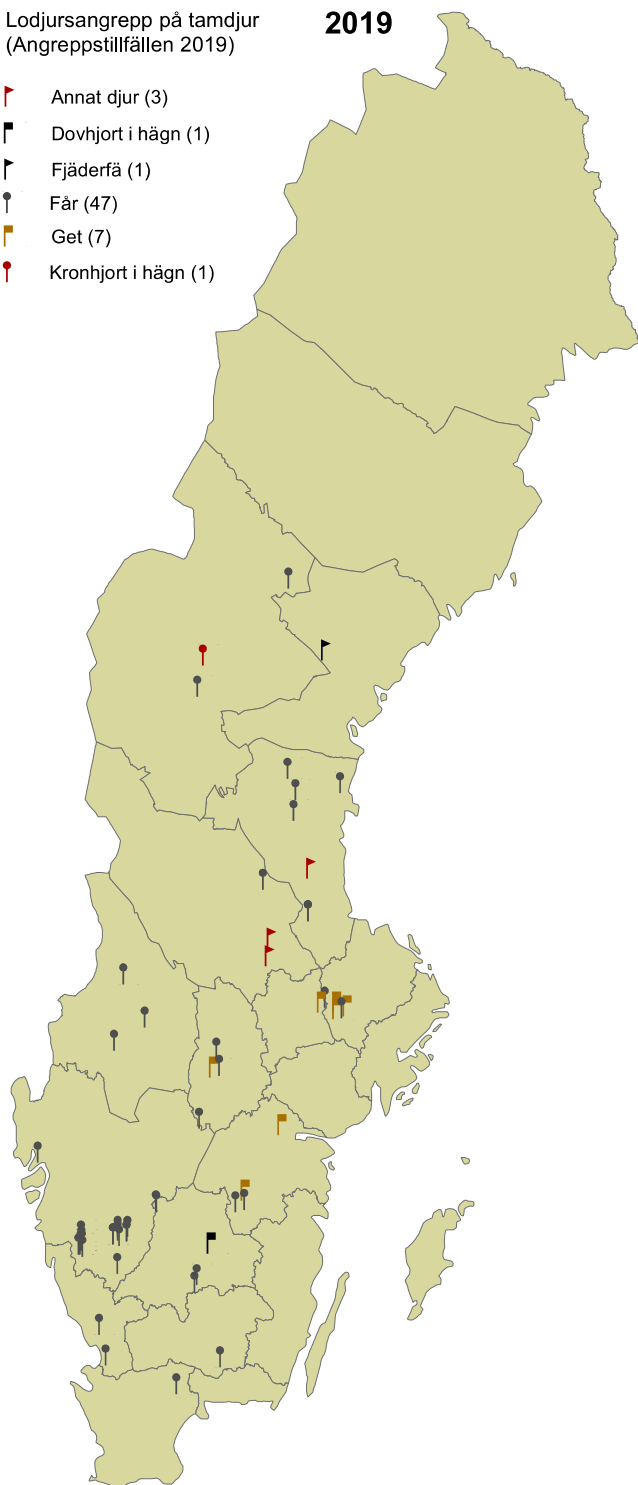
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Hjort			Totalt angripna av lodjur							
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt	
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	3
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	1	8
Halland	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Jämtland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	3
Jönköping	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	4	-	-	-	3	-	-	7
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	2	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	-	-	6
Värmland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	49	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	-	-	-	-	-	-	54
Örebro	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	2	-	-	-	-	7
Östergötland	4	-	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	-	-	-	-	10
Hela Landet	82	3	4	-	-	-	11	-	-	-	-	-	4	-	-	89	-	11	-	1	13	117	

Källa: Rovbase

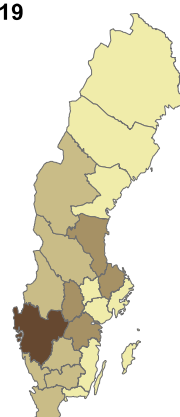
Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2019)

2019

- Annat djur (3)
- Dovhjort i hägn (1)
- Fjäderfä (1)
- Får (47)
- Get (7)
- Kronhjort i hägn (1)

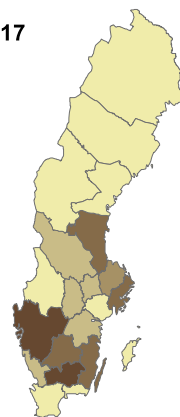
2019

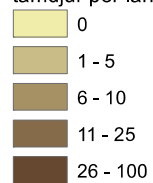
2018

2017

Antal lodjursangripna tamdjur per län

Figur 6. Skador orsakade av lodjur 2019.

Skador orsakade av varg 2019

Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2019.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	12	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	13
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	19	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	19	-	-	1	-	20
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	7	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9
Jönköping	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	10	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	13
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Södermanland	10	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	12
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	11
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	14
V:a Götaland	7	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	14
Örebro	16	1	1	-	-	41*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	41*	-	-	-	59
Östergötland	22	-	-	1	-	8*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	9	-	-	-	31
Hela Landet	125	6	19	1	8	49	-	-	-	1	-	-	-	-	-	150	50	-	1	-	201

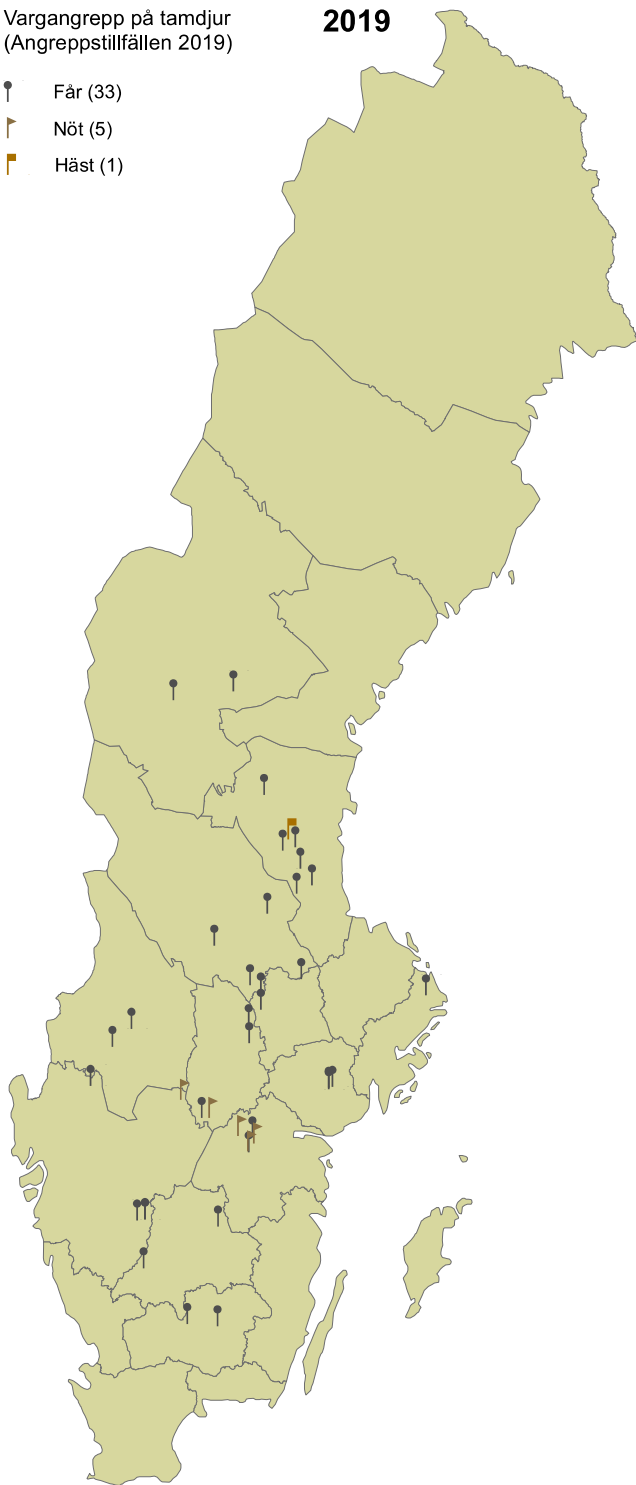
Källa: Rovbase

*Djuren återfanns senare

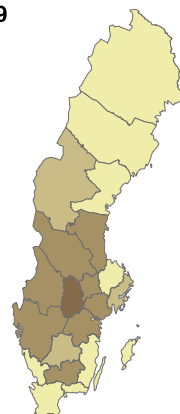
Vargangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2019)

2019

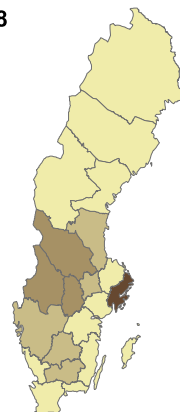
- 📍 Får (33)
- 🚩 Nöt (5)
- 🚩 Häst (1)

2019

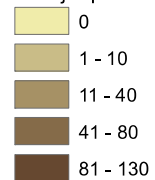
2018

2017

Antal vargangripna
tamdjur per län

Figur 8. Skador orsakade av varg 2019.

Skador orsakade av örn 2019

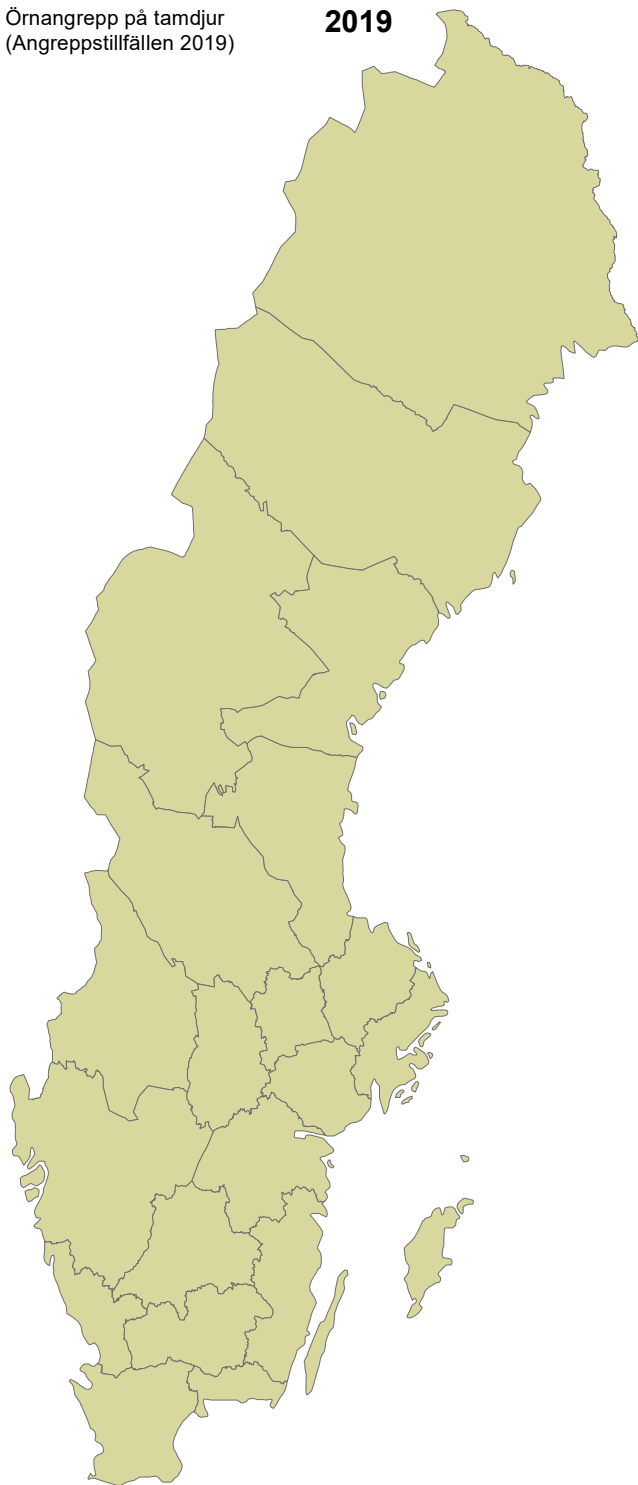
Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2019.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av örn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Källa: Rovbase

Örnangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2019)

2019

2019

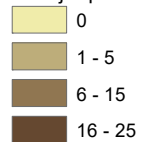
2018

2017

Antal örnangripna
tamdjur per län

Figur 10. Skador orsakade av örn 2019.

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2019 på registreringar i Rovbase fram till och med 21 februari 2020 (dagen för uttag ur Rovbase).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2019 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2019, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet.

Skador på hundar 2019

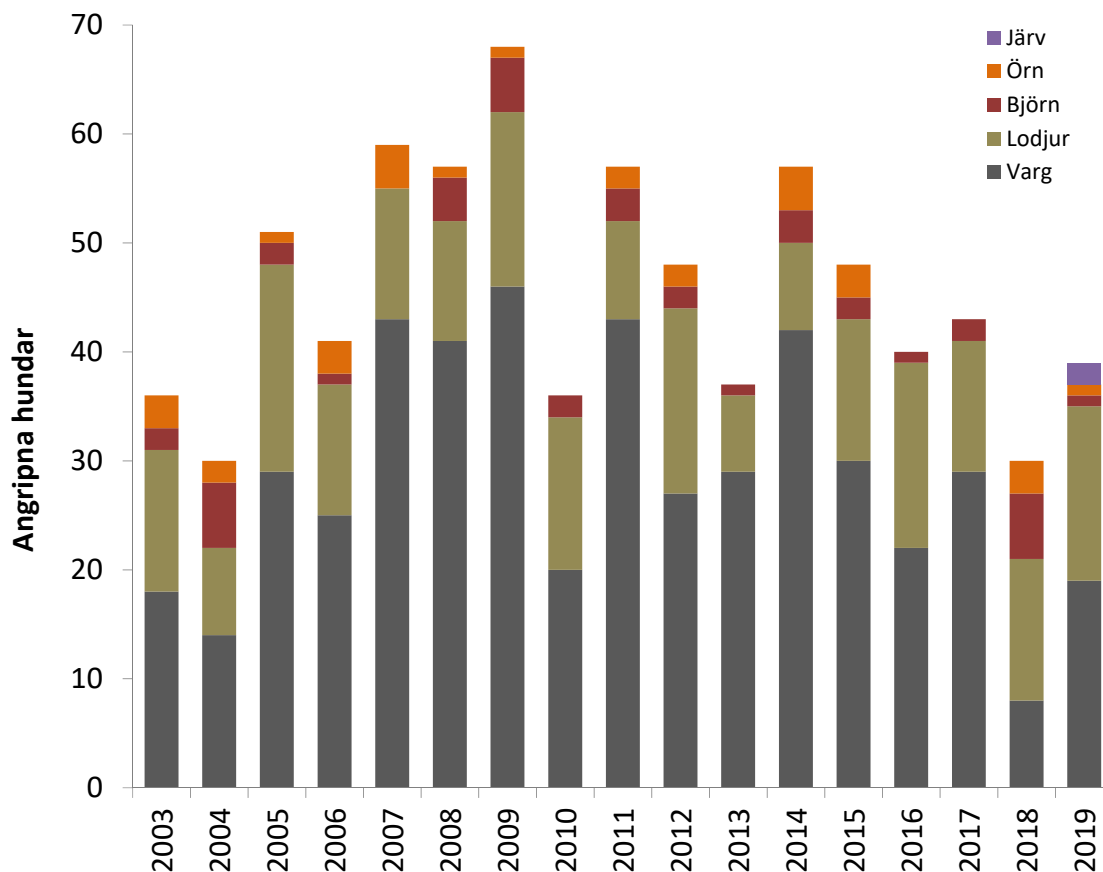
Totalt angreps 40 hundar av fredade rovdjur 2019 (tabell 7 och figur 11) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2019 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken.

Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jaktdagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2019.

Länsstyrelse	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Järv			Totalt angripna hundar						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Järv	Okänt rovdjur	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	-	-	1	-	5
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	6	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	3	-	-	-	-	11
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	4
Jönköping	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	3
Kalmar	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	5
Västerbotten	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Västernorrland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	2
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	1
Örebro	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Östergötland	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Hela Landet	12	7	-	-	16	-	1	-	-	1	1	-	-	2	-	19	16	1	1	2	-	40

Källa: Rovbase

Figur 11. Antal hundar angripna av rovdjur 2003-2019.

Utbetalda bidrag och ersättningar 2019

Under 2019 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med 296 000 kr och bidrag till förebyggande åtgärder med sammanlagt 202 000 kr.

Tabell 8. Antal bidrag till förebyggande åtgärder för hundar och utbetald summa per län och i hela landet 2019 (tusen kronor).

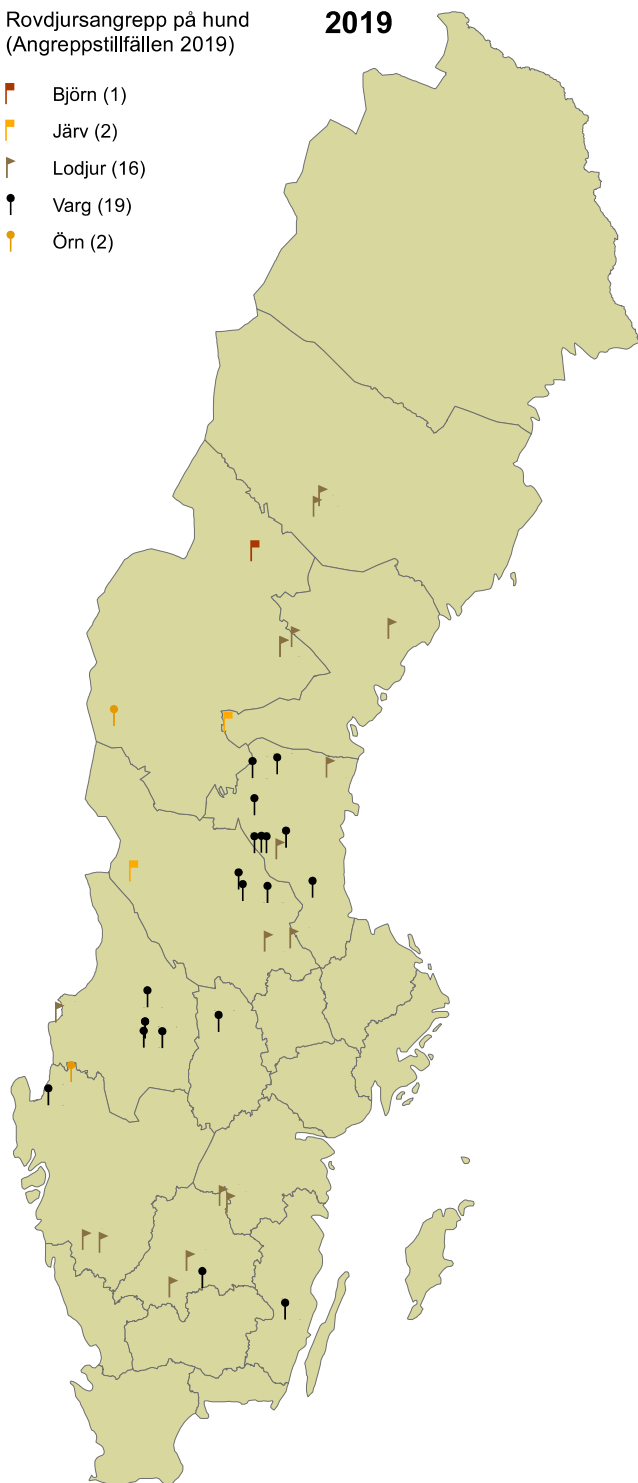
Länsstyrelse	Antal bidrag	Summa
Dalarna	17	24
Gävleborg	7	12
Stockholm	2	3
Uppsala	2	4
Värmland	24	39
Västmanland	13	26
V:a Götaland	6	12
Örebro	15	33
Östergötland	21	42
Södermanland	2	3
Hela landet	109	198

Källa: Länsstyrelserna

Rovdjursangrepp på hund
(Angreppstillfällen 2019)

2019

- Björn (1)
- Järv (2)
- Lodjur (16)
- Varg (19)
- Örn (2)

2019

2018

2017

Antal rovdjursangripna
hundar per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 15
- 16 - 25

Figur 12. Rovdjursangrepp på hundar 2019.

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2019 – 31 dec 2019. Redovisningen bygger på excelfiler med uppgifter inskickade från länen. De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

- Avledande utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).
- Olika skrämselfåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Avledningsåkrar där fåglarna får beta ostört.

Några län finansierar även skrämselföreläsningar under särskilt utsatta skadeperioder.

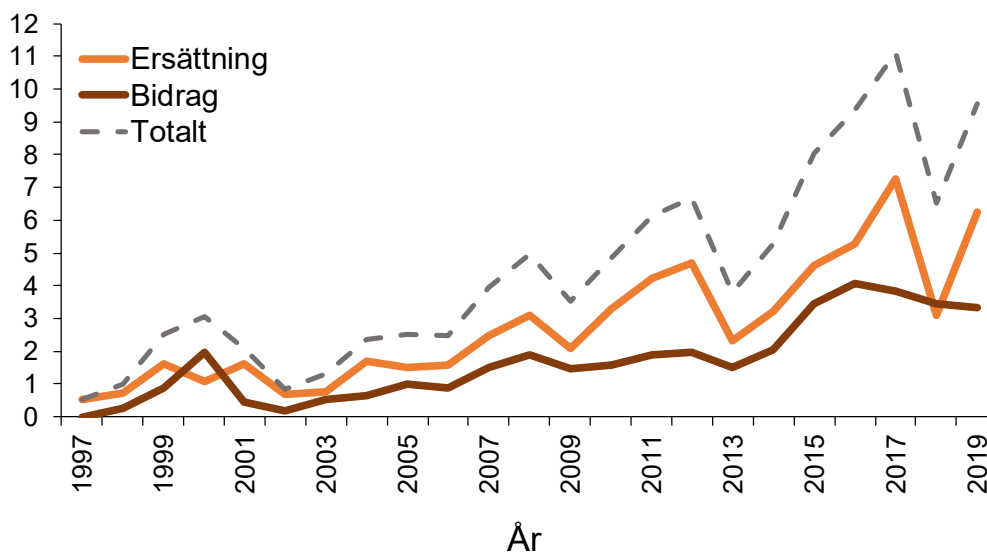
Beviljade bidrag och ersättningar 2019

Under 2019 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 3,3 miljoner kronor. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 6,2 miljoner kronor (tabell 9 och figur 13 & 14).

Skador på gröda 2019

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod (blandflockar). Därför redovisas ersättningsnivåerna både artvis (i de fall det varit artrena flockar) och för olika typer av blandflockar (tabell 9). Grågäss och Kanadagäss ersätts av de flesta län bara under särskilda omständigheter t ex vid reservat där stora mängder fåglar samlas. Länen har därför i flera fall bedömt hur stor andel skada som orsakats av varje art genom att utgå från antalet av respektive art som ingått flockarna. Vi redovisar även den ersättningen som utgått enligt lärens bedömning av skadegörare i dessa blandflockar (tabell 10).

Miljoner Kr

Källa: Uppgifter från Länsstyrelserna

Figur 13. Beviljade bidrag och ersättningar för skador på gröda 1997-2019.

Tabell 9. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fåglar och björn på jordbruksgrödor under 2019 (tusen kronor). Siffrorna redovisas artvis när skadorna orsakats av artrena flockar.

Län	Bidrag	Trana	Vitkindad gås	Grågås	Sångsvan	Sädgås	Björn	Okänd	Flera gåsarter	Gås + sångsvan	Trana + sångsvan	Trana + gås	Trana, sångsvan, gås	Summa ersättning	Summa ersättning och bidrag
Blekinge	0	0	50	0	0	0	0	0	80	0	0	0	0	130	130
Dalarna	0	79	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	79	79
Gotland	283	7	499	0	0	0	0	0	261	16	0	179	39	1 000	1 283
Gävleborg	6	32	0	0	0	0	65	0	0	0	0	0	0	97	103
Halland	0	0	16	0	0	0	0	0	262	0	0	0	0	278	278
Jämtland	22	180	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	187	209
Jönköping	92	26	0	41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67	159
Kalmar	37	119	35	0	84	0	0	0	0	9	0	0	0	247	284
Kronoberg	0	136	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	148	148
Norrbottnen	240	110	0	0	0	0	0	0	0	0	151	0	131	392	632
Skåne	94	25	247	0	0	0	0	74	601	25	0	43	0	1 015	1 109
Stockholm	38	6	0	0	180	0	0	0	0	0	0	0	0	186	224
Södermanland	181	164	0	0	47	0	0	0	0	0	15	25	0	251	432
Uppsala	131	103	0	0	13	0	0	0	46	0	0	285	0	447	578
Värmland	311	115	0	32	53	0	0	0	0	0	0	0	0	200	511
Västerbotten	135	576	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	24	618	753
Västernorrland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Västmanland	154	88	0	0	87	0	0	0	68	17	0	25	0	285	439
V:a Götaland	4	57	0	74	83	0	0	0	0	12	0	0	53	278	282
Örebro	902	138	0	1	0	5	0	0	10	0	0	0	0	153	1 055
Östergötland	700	108	0	27	50	0	0	0	0	0	0	0	0	185	885
Hela landet	3 330	2 068	854	175	609	5	65	74	1 326	78	184	557	247	6 243	9 573

Källa: Länsstyrelserna

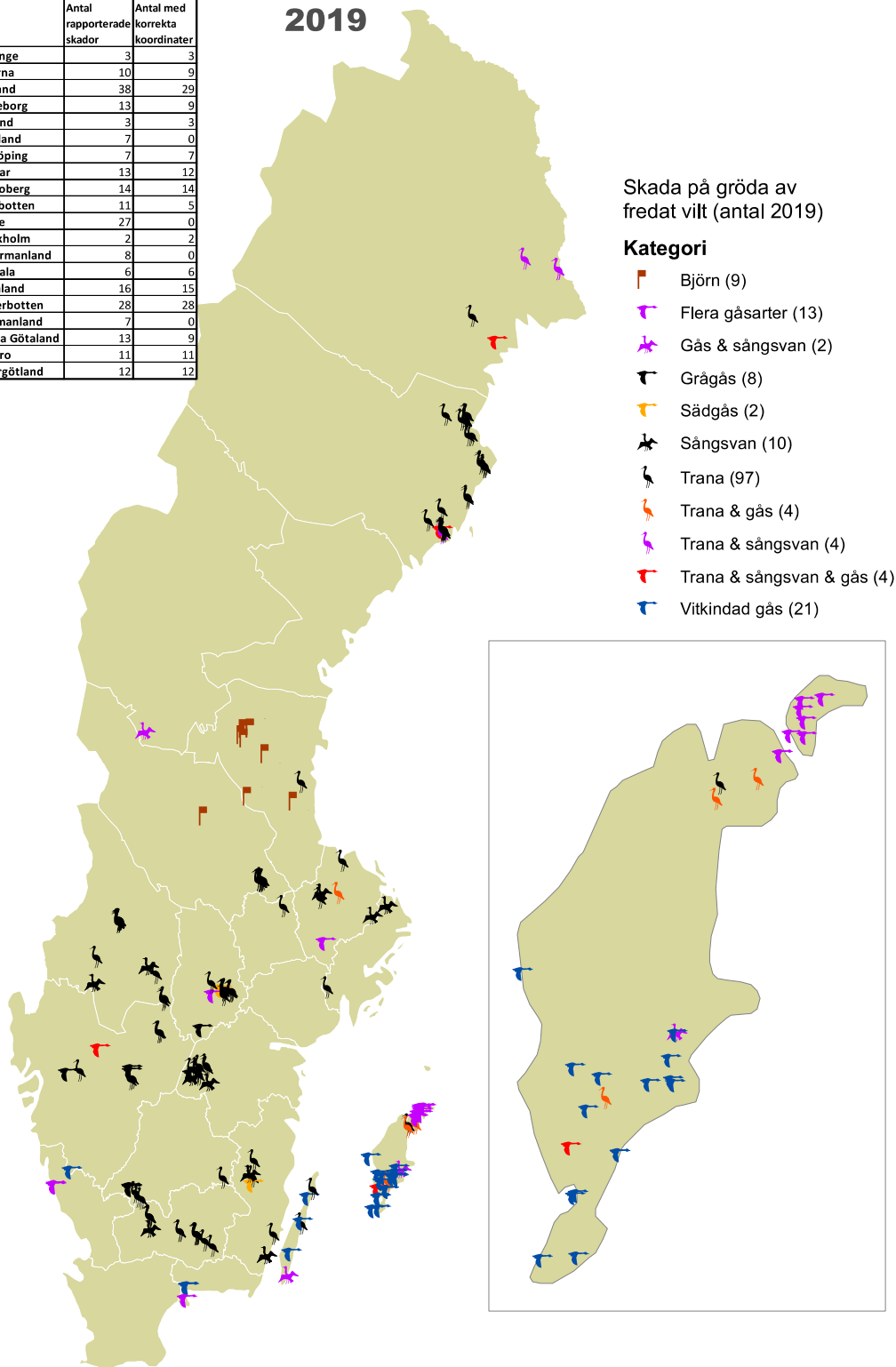
Tabell 10. Av länsstyrelserna beviljade ersättningar (exkl moms) för uppkomna skador av fåglar och björn på jordbruksgrödor under 2019 (tusen kronor). Redovisade siffror utgår från den bedömning länsstyrelserna gör av vilken art som orsakat skadorna även när dessa orsakats av blandflockar. Antalet fåglar av respektive art i blandflockarna ligger då till grund för bedömningen av hur stor andel av den totala skadan som varje art har orsakat.

Län	Björn	Grågås	Sångsvan	Sädgås	Trana	Vitkindad gås	Art ej angiven	Summa
Blekinge	0	15	0	15	0	100	0	130
Dalarna	0	0	0	0	79	0	0	79
Gotland	0	30	11	0	88	871	0	1 000
Gävleborg	65	0	0	0	32	0	0	97
Halland	0	131	0	0	0	147	0	278
Jämtland	0	0	0	0	180	7	0	187
Jönköping	0	41	0	0	26	0	0	67
Kalmar	0	0	92	0	119	35	1	247
Kronoberg	0	0	12	0	136	0	0	148
Norrbottnen	0	53	85	0	254	0	0	392
Skåne	0	319	9	7	40	566	74	1 015
Stockholm	0	0	180	0	6	0	0	186
Södermanland	0	0	48	0	202	0	0	251
Uppsala	0	0	13	280	123	30	0	447
Värmland	0	32	53	0	115	0	0	200
Västerbotten	0	2	6	1	602	0	7	618
Västernorrland	0	0	0	0	0	0	0	0
Västmanland	0	57	94	5	94	35	0	285
Västra Götaland	0	106	104	2	65	0	0	278
Örebro	0	1	0	13	138	0	1	153
Östergötland	0	27	50	0	108	0	0	185
Hela landet	65	814	759	323	2 407	1 792	83	6 243

Källa: Länsstyrelserna

Län	Antal rapporterade skador	Antal med korrekta koordinater
Blekinge	3	3
Dalarna	10	9
Gotland	38	29
Gävleborg	13	9
Häland	3	3
Jämtland	7	0
Jönköping	7	7
Kalmar	13	12
Kronoberg	14	14
Norrboten	11	5
Skåne	27	0
Stockholm	2	2
Södermanland	8	0
Uppsala	6	6
Värmland	16	15
Västerbotten	28	28
Västmanland	7	0
Västra Götaland	13	9
Örebro	11	11
Östergötland	12	12

2019

Källa: Länsstyrelserna

Figur 14. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2019. Viktigt att notera är vissa län inte rapporterade koordinater för uppkomna skador. Dessa skador finns därmed inte med i kartan.

Viltskadecenter (VSC) är ett nationellt kunskapscentrum rörande skador på egendom orsakade av vilt och inventering av stora rovdjur. VSC fungerar som ett servicecentrum för myndigheter, organisationer, djurägare, markägare och allmänhet i dessa frågor. VSC arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan

www.slu.se/viltskadecenter

VILTSKADECENTER